

Memorandum AWDC

Vlaamse, Federale en Europese Verkiezingen 2019

1. INLEIDING

Op 26 mei 2019 zijn er in België regionale, federale en Europese verkiezingen. Voor het AWDC het aangewezen moment om haar prioriteiten voor de komende legislatuur kenbaar te maken.

Het AWDC is de officiële koepelorganisatie van de Belgische diamantsector en vertegenwoordigt het algemeen belang van alle bedrijven die actief zijn in deze sector, waaronder de 1.600 geregistreerde diamanthandelaars, de slijpers en de diamantlaboratoria, maar ook de gespecialiseerde dienstverleners zoals banken, verzekeraars en waardetransporteurs. In Antwerpen stelt de diamantsector 6.600 mensen rechtstreeks te werk en zijn er 26.000 jobs onrechtstreeks met de sector verbonden.

In 2017 voerde ons land voor 46 miljard USD aan diamant in en uit. Vermits 84% van 's werelds ruwe diamanten en de helft van alle geslepen diamanten langs Antwerpen passeert, is Antwerpen het zenuwcentrum van de mondiale diamanthandel. De toegevoegde waarde van de Antwerpse diamantsector voor de Belgische economie wordt op bijna €700 miljoen geschat.

Vergeleken met andere belangrijke diamanthandelscentra zoals Mumbai, Dubai, Tel Aviv of New York, blijft Antwerpen met stip op één. Antwerpen biedt een unieke handelsomgeving aan die het bedrijfsleven stimuleert, voldoende groeikansen aanbiedt en interactie tussen de verschillende actoren binnen de diamantindustrie versterkt. Het grote en unieke aanbod aan diamanten, diensten en diamanthandelaars is de belangrijkste troef van Antwerpen. Bovendien wordt de omvang van de markt door geen enkel ander diamanthandelscentrum benaderd.

De afgelopen jaren heeft Antwerpen zeer sterk geïnvesteerd in de zogenaamde "vijfde C", die staat voor *confidence*, *compliance* en *corporate social responsibility*. Deze waarden staan centraal in de langetermijnstrategie van AWDC. We nemen onze individuele verantwoordelijkheid maar proberen deze ook uit te dragen via lidmaatschappen van verschillende organisaties, zoals de World Diamond Council en de Responsible Jewellery Council. Antwerpen wordt daarom erkend als een centrum voor *best practices* inzake duurzaam ondernemen en transparantie. Deze elementen zijn en blijven fundamentele kernwaarden voor de diamantindustrie. Bovendien worden de controles via het Diamond Office te Antwerpen wereldwijd erkend als het beste systeem ter controle van onder meer het *Kimberley Process* (KP) en Antiwitwas (AML)-verplichtingen.

Er blijven echter nog zeer belangrijke uitdagingen voor de Antwerpse diamantsector bestaan: Dubai, maar vooral Mumbai, kunnen bijvoorbeeld rekenen op betere financiële stimuli binnen hun respectievelijke diamantcentra. Kleinere handelscentra zoals Singapore of Hong Kong scoren dan weer beter op de voorziene handelsomgeving (*i.e. de toegang tot financiële voorzieningen alsook de kwaliteit van gebouwen, wegen en een vlotte algemene mobiliteit*).

Om deze uitdagingen efficiënt aan te kunnen pakken, pleit het AWDC voor een coherent beleid, over de verschillende bestuursniveaus heen. De Antwerpse diamantsector blijft een belangrijke strategische sector voor Vlaanderen, België en Europa. Politieke eensgezindheid is nodig om de internationale positie van Antwerpen blijvend te kunnen verankeren.

De voorbije jaren leidde de goede samenwerking tussen de Antwerpse diamantsector en de overheid tot een doorbraak in een aantal sleuteldossiers. Het AWDC wenst de bestaande vertrouwensband te behouden, en waar nodig te versterken, om in samenspraak met de verschillende overheidsinstanties een duurzame oplossing te vinden voor de bestaande uitdagingen. Zodoende kunnen zowel de overheid als de private sector bijdragen aan een betere toekomst voor de Antwerpse diamantsector, die cruciaal is en blijft voor de Belgische economie.

2. FISCALITEIT

Als handelscentrum in een internationaal georiënteerde context is de Antwerpse diamantsector uiterst onderhevig aan fiscale concurrentie. De hoge waarde per gewichtseenheid van diamant en het feit dat dit product zo makkelijk transporteerbaar is, maakt dat een diamantbedrijf op een zeer laagdrempelige manier zijn bedrijfsactiviteiten kan verplaatsen naar een concurrerend handelscentrum zoals Dubai, Mumbai, Tel Aviv of New York.

2.1 DIAMANT STELSEL

Met de invoering van het Diamant Stelsel werd de fiscale concurrentie reeds verscherpt. Sinds 2016 zijn erkende diamanthandelaars – zowel vennootschappen als natuurlijke personen – die hiervoor een eigen diamantvoorraad aanhouden, verplicht onderworpen aan dit stelsel. Het Diamant Stelsel beperkt zich er in hoofdzaak toe de brutomarge uit diamanthandel forfaitair te bepalen voor fiscale doeleinden door de werkelijke kostprijs van verkochte goederen te vervangen met een forfaitair berekend bedrag van 97,9% van de omzet uit diamanthandel. Verder geldt er een minimum bedrijfsleidersbezoldigingsvereiste en een zogenaamde “minimum floor”-bepaling. Dit laatste houdt concreet in dat de belastbare grondslag gerelateerd aan diamanthandelactiviteit nooit onder deze *floor* kan dalen, die vastgesteld werd op 0,55% van de gerealiseerde omzet.

Dit fiscale stelsel, goedgekeurd door de Europese Commissie, geeft diamantairs de nodige competitiviteit, stabiliteit en voorspelbaarheid gezien er in het verleden zeer regelmatig langdurige en harde discussies werden gevoerd met de Belgische belastingadministratie omtrent de waardering en opvolging van de diamantvoorraad. In ruil voor deze rechtszekerheid betalen diamantairs momenteel meer belastingen dan ervoor. Een duidelijk voorbeeld van *good governance* en het creëren van een win-winsituatie tussen de overheid en de private sector.

In 2021 zal het Diamant Stelsel aan een evaluatie onderworpen worden. Het is echter nu al duidelijk dat dit Stelsel uitermate succesvol is geweest. Zonder de cijfers finaal te hebben gevalideerd bij de FOD Financiën, kan redelijkerwijze worden verondersteld dat de beloofde, recurrente jaarlijkse meeropbrengst aan belastingen van 50 miljoen euro voor de Schatkist inderdaad wordt gerealiseerd. Deze stelling lijkt tevens te worden bevestigd in de media door Minister van Financiën Van Overtveldt. Op basis van een high-level cijferstudie van publiek beschikbare informatie, kan de totale belastingcontributie tijdens 2016 door de diamantsector geraamd worden

tussen de 57,9 miljoen euro en de 83,4 miljoen euro. In vergelijking met de totale belastingcontributie in 2015 (circa 24,0 miljoen euro), zou dit een meeropbrengst betekenen tussen de 33,9 miljoen euro en 59,4 miljoen euro. We zijn er dan ook van overtuigd dat de huidige formule, met inbegrip van de voorheen forfaitair vastgestelde brutowinstmarge, ook de komende jaren de best mogelijke fiscale regeling inhoudt voor onze sector. AWDC pleit er dan ook voor om het Stelsel onverkort verder toe te passen.

2.2 INTERESTAFTREKBEPERKING

Een voor de diamantsector disruptieve fiscale maatregel is de aangekondigde nieuwe interestaftrekbeperking zoals die werd vastgelegd op Europees niveau via de zogenaamde *Anti Tax Avoidance Directive* (“ATA-richtlijn”) en vervolgens werd omgezet in de Belgische fiscale wetgeving, via de *Wet tot hervorming van de vennootschapsbelasting (de Wet van 25 december 2017, B.S. 29 december 2017)*.

Volgens deze nieuwe interestaftrekbeperking zijn netto interestlasten (het zogenaamde financieringskostensurplus) fiscaal niet aftrekbaar in de mate dat ze het hoogste van twee grensbedragen overschrijdt, namelijk a) een *de minimis*-drempel van €3 miljoen of b) 30% van de belastbare EBITDA zoals gedefinieerd voor fiscale doeleinden. Deze nieuwe maatregel viseert niet alleen intra-groep betaalde interesten, maar ook interesten die betaald worden aan derde partijen, zoals bijvoorbeeld financiële instellingen. De Europese Commissie is zich bewust van het feit dat een te harde toepassing van deze nieuwe maatregel kan leiden tot bepaalde, weliswaar niet-bedoelde effecten. Dit blijkt uit de verschillende verzachtende maatregelen die de richtlijn zelf voorschrijft, en waaruit gekozen kan worden door de betrokken lidstaten:

- Enerzijds is er de *equity escape*-regel, die het mogelijk maakt voor vennootschappen die kunnen aantonen dat de verhouding tussen hun *eigen vermogen* en hun *balanstotaal* minstens gelijk is aan die voor de groep als geheel, om hun volledige financieringskostensurplus fiscaal in aftrek te nemen, zelfs als een toepassing van de fiscale EBITDA-regel een (gedeeltelijke) verwerping van de netto interestlasten tot resultaat zou hebben.
- Anderzijds is er de *fixed group ratio*-regel, die het groepsvennootschappen mogelijk maakt om haar netto interestlasten (bijkomend) fiscaal te laten aftrekken in de mate dat de verhouding netto financieringskost/fiscale EBITDA op het niveau van de groepsvennootschap niet hoger is dan dezelfde verhouding op geconsolideerd groepsniveau.

Per vandaag heeft België nog geen van deze flexibiliteiten, die bepaald werden in de ATA-richtlijn, opgenomen. Belgische ondernemingen worden hierdoor sterker geïmpacteerd dan nodig, en dit ondanks de uitdrukkelijke belofte binnen het regeerakkoord van 2014 om niet aan *goldplating* te doen.

AWDC pleit daarom om de interestaftrekbeperking zoals deze werd ingeschreven binnen de *Wet tot hervorming van de vennootschapsbelasting* te versoepelen, en om aldus nog één van de twee mogelijke bijkomende flexibiliteiten uitdrukkelijk op te nemen in onze Belgische fiscale wetgeving: ofwel de flexibiliteit inzake de verhouding van het eigen vermogen ten opzichte van het balanstotaal op geconsolideerd groepsniveau, ofwel de flexibiliteit inzake de verhouding netto financieringskost/fiscale EBITDA op geconsolideerd groepsniveau.

Tot slot zou het uitvoerend KB moeten specificeren dat de 3 miljoen *de minimis* capaciteit, in de situatie waarbij er meerdere Belgische groepsvennootschappen zijn, vrij gealloceerd kan worden door de betrokken Belgische groepsvennootschappen, in plaats van een zogenaamde *evenredige verdeling* zoals de wettekst per vandaag vooropstelt.

3. BANKEN

De Antwerpse diamantsector is sterk afhankelijk van het bankwezen en heeft nood aan solide financiering en toegang tot bancaire diensten. Diamanhandelaars kopen en verkopen op dagelijkse basis en betalen deze transacties via overschrijving. Het aantal transacties en de waarde van die transacties zijn zeer hoog. Honderden diamanhandelaars zijn dan ook afhankelijk van (bank)financiering om hun aankopen te financieren en hun kasstroom te optimaliseren. Goederen kunnen namelijk slechts geëxporteerd worden vanuit een diamantproducerend land indien de betaling reeds gebeurd is. Deze voorafbetalingen kunnen slechts uitgevoerd worden via bankoverschrijvingen. Een diamanhandelaar ziet dit geld pas terug wanneer de diamant verkocht wordt aan een derde partij.

Door een combinatie van een aantal factoren, die vaak niet specifiek verbonden zijn aan de diamantsector, zoals de naweeën van de financiële crisis en het verscherpte toezicht om witwas en financiering van terrorisme, hebben banken in de afgelopen vijf jaar hun risico's afgebouwd. Het resultaat is dat geen enkele Belgische bank momenteel diensten verleent aan bedrijven die actief zijn in de diamantsector. De sector wordt bediend door een handvol buitenlandse banken, waaronder ABN AMRO en drie filialen van Indiase banken.

Het sterke bankennetwerk – denk aan de Antwerpse Diamantbank (ADB) – was een van de fundamenten van onze sector. Dit fundament wordt de laatste jaren geërodeerd, en vormt de grootste bedreiging voor onze sector en riskeert de leiderschapspositie van Antwerpen te treffen.

Dit zijn de prioriteiten voor het AWDC:

1. Er voor zorgen dat Belgische banken, binnen een strikt kader, terug basisbetaaldiensten aanbieden aan diamanhandelaars;
2. Deze dienstverlening over tijd uitbreiden naar meer geavanceerde diensten, zoals financiering;
3. Belgische, buitenlandse en corresponderende (USD) banken comfort bieden via sensibilisering en de ontwikkeling van tools om de risico's te beperken;
4. Het aanbod van betaaldiensten (overschrijvingen, wisselkoers...) door fintech-bedrijven uitbreiden;
5. De ontwikkeling stimuleren van nieuwe structuren om de diamantsector te financieren;
6. Bank en verstrekkers van alternatieve financiering zoeken om de sector te bedienen;
7. Interne hervormingen doorvoeren binnen de sector om de bedrijven aantrekkelijker te maken voor financiers;
8. Het financiële fundament aanvullen met bijkomende flankerende diensten zoals verzekeringen.

4. DOUANE

België hanteert een zeer strikt controlesysteem op de in- en uitvoer van diamant, waarmee het zich onderscheidt van de andere diamantcentra wereldwijd, maar ook van andere landen binnen de EU. De controlemaatregelen die zich afspelen binnen *Diamond Office* worden wereldwijd als schoolvoorbeeld beschouwd. Getuige de vele internationale bezoeken en vragen om assistentie/opleiding, alsook de positieve evaluatie door het Kimberley Process.

Bij de controle op in- en uitvoer blijft echter één heikel punt bestaan, namelijk de efficiënte afhandeling van de controle op de (USD) waarde van de goederen. Volgens het reglementaire kader dat de controles regelt op de diamanthandel, controleren binnen *Diamond Office* beëdigde deskundigen onder toezicht van de FOD Economie of de waarde van de zendingen diamant die worden in- en uitgevoerd marktconform is.

Het gebeurt echter dat diamanthandelaars goederen aan- of verkopen aan een waarde die hoger/lager ligt dan de gemiddelde marktwaarde. Om die problematiek op te vangen, werd op 14 juni 2010 een douanebeschikking uitgevaardigd. Bij een voorbehoud op waarde door de beëdigde expert dient de betrokken diamantfirma het verschil tussen de aangegeven waarde en de expertisewaarde te motiveren aan de hand van een betalingsbewijs of het bewijs van de retourzending in geval de goederen niet aangekocht werden. Op basis van deze beschikking bezorgt FOD Economie alle dossiers aan de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen – ongeacht de grootte van de afwijking van het voorbehoud of het feit of de goederen al dan niet waren vrijgegeven - opdat deze een risicoanalyse kan opbouwen voor de verificatie van de goederen.

Begin 2014 werd deze douanebeschikking eenzijdig opgeheven, met als gevolg dat elk voorbehoud op waarde systematisch leidde tot een – soms zeer hoge – boete. Na veelvuldige besprekingen werd ons in 2016 bevestigd dat de afspraken uit bovenvermelde beschikking opnieuw door de beide administraties zouden worden toegepast. Echter wordt dit afsprakenkader in de praktijk door de douanediensdiensten niet ten volle nageleefd. Dit leidt in de praktijk tot administratieve overlast, rechtsonzekerheid en hoge boetes, en die hebben een bijzonder negatieve invloed op de Belgische diamantsector en tasten tevens de efficiëntie aan van het controlemechanisme binnen *Diamond Office*. Wij vrezen dan ook voor een (verdere) verschuiving van de handel, naar bijvoorbeeld andere EU-landen waar de controles minder streng zijn of naar handelscentra gevestigd buiten de EU. Dit zal de positie van Antwerpen als grootste en meest gecontroleerde handelscentrum aantasten.

Teneinde de diamanthandel in Antwerpen blijvend te kunnen verankeren, ijveren wij als koepelorganisatie voor een volledige en onvoorwaardelijke naleving van het afsprakenkader uit 2010 door alle betrokken douanediensdiensten. Daarenboven kan de omzetting van de Europese Richtlijn 2017/1371 betreffende de strafrechtelijke bestrijding van fraude – beter gekend als de PIF-richtlijn - op Belgisch niveau aangegrepen worden om een meer rechtszeker sanctiebeleid te ontwikkelen dat proportioneel is, rekening houdt met het begrip opzet en waar administratieve sancties, waartegen formeel beroep kan aangetekend worden, als de norm beschouwd worden.

5. BELGISCH EXTERN BELEID

5.1 ALGEMEEN

Als strategische sector is diamant een zeer belangrijk element binnen de Vlaamse en Belgische diplomatie. Als Vlaams en Belgisch product bij uitstek draagt diamant ook bij aan de aantrekkingskracht van België. Het behartigen van de belangen van de diamantsector dient daarom een belangrijk element te blijven op de agenda van het Vlaamse en Belgische extern economische beleid. De strategische uitwerking hiervan gebeurt bij voorkeur in nauwe dialoog tussen de overheid en het AWDC.

Met de voorbereidingen van het nieuwe *post-Cotonou* partnerschap tussen de EU en de ACP-landen na 2020 in het achterhoofd is het cruciaal dat zowel op Federaal als Vlaams niveau een concrete Afrikastrategie uitgewerkt wordt die weegt op de vorming van de nieuwe relatie tussen deze twee continenten. De ontwikkeling van de private sector, het verbeteren van het ondernemingsklimaat en het bevorderen van het bedrijfsleven in het kader van duurzame en inclusieve economische groei werden reeds als prioriteiten naar voren geschoven. De diamantsector wenst daar graag nog het verantwoordelijk beheer van natuurlijke grondstoffen aan toe te voegen. Het is cruciaal dat alle relevante overheidsniveaus mee wegen op de vormgeving van deze pijler en via een omvattende strategie inclusieve groei binnen beide continenten bevorderen.

De diamantsector wenst een strategische partner te zijn bij het bepalen van de Afrikastrategie van Flanders Investment & Trade (FIT). Concreet hoopt AWDC betrokken te worden bij de concrete ontwikkeling van de beleidsstrategie, alsook bij consultaties omtrent de invulling van het postennetwerk.

Na de succesvolle eerste editie van de *African Diamond Conference* in november 2017 in het Egmontpaleis, wenst AWDC met de steun van de overheid deze dialoog, waarin de huidige uitdagingen binnen de diamantindustrie besproken worden, verder uit te bouwen. Een eerste stap hieromtrent zal de organisatie van een tweede editie van deze conferentie op het Afrikaanse continent zijn in het najaar van 2019. We kijken echter verder dan dit event en hopen met de steun van de Vlaamse en Federale overheid dit concept uit te bouwen tot een vaste waarde in onze dialoog met Afrikaanse diamant producerende landen.

Het economische luik van de diamantsector valt geenszins los te koppelen van het politieke luik. België dient daarom een belangrijke rol te blijven spelen in internationale instellingen inzake het verantwoordelijk beheer van natuurlijke grondstoffen. De Belgische overheid weegt reeds sterk op de beleidsvorming binnen het *Kimberley Process (KP)*. Het is voor de diamantsector prioriteit dat het KP *fit for purpose* blijft voor de uitdagingen van de 21ste eeuw. Het AWDC hoopt dan ook dit constructieve partnerschap met de Belgische overheid binnen de schoot van het KP te kunnen behouden en samen te blijven ijveren voor een uitbreiding van de scope van het KP, de oprichting van een *Permanent Secretariaat* en een *Multi-Donor Trust Fund*, en het aanscherpen van KP controles om zo een gelijk speelveld voor alle landen actief in de diamantindustrie te kunnen garanderen.

Een sterk KP wordt idealiter geflankeerd door congruente en wederzijds versterkende regelgeving rond natuurlijke grondstoffen op verschillende niveaus, zoals de Europese Unie, de OESO en de VN-Veiligheidsraad. Bij het ontwikkelen van zulk beleid dient gestreefd te worden naar een pragmatisch, efficiënt en effectief beleid dat bedrijven ondersteunt bij de praktische implementatie van politieke beslissingen – zoals de implementatie

van *due diligence* verplichtingen –, en zeker niet enkel bestraffend werkt. *Goldplating*, waar op Europees niveau eenzijdig strengere regelgeving op het bedrijfsleven opgelegd wordt, dient te allen tijde vermeden te worden.

5.2 HANDELSMISSIES EN STAATSBEZOEKEN

België en haar deelstaatregeringen hebben een sterke traditie inzake handelsmissies en staatsbezoeken. Deze bezoeken zijn vaak van zeer groot strategisch belang voor de Belgische diamantsector om haar troeven op de kaart te zetten, de nodige handelsrelaties uit te bouwen en goodwill te creëren bij handelspartners in het buitenland. Bij het bepalen van de krijtlijnen van Staatsbezoeken, Prinselijke Missies en Handelsmissies is het daarom van cruciaal belang dat de private sector te allen tijde actief mee betrokken wordt zodat deze missies zo veel mogelijk ten dienste staan van de handelsbelangen van de Belgische economie. Bij het selecteren van relevante landen en regio's zou daarom gekeken moeten worden naar de meest relevante landen voor de Belgische economie. Voor de diamantsector zijn dit Canada, Rusland, Afrikaanse diamant producerende landen, de Verenigde Staten, China en de Golfstaten.

6. INTERNATIONAAL HANDELSBELEID

De Antwerpse diamantsector is bij uitstek een sector die omwille van zijn rol als mondiaal diamantdistributiecentrum alles te winnen heeft bij een vrij en open internationaal handelssysteem.

6.1 INTERNATIONALE HANDELSORDE

Het draagvlak voor internationale vrijhandel en globalisering staat steeds meer onder druk. Daarom is het van belang dat de EU pleit voor het gebruik van WTO-conforme instrumenten om handelsgerelateerde problemen aan te kaarten en op te lossen. Het teruggrijpen naar unilaterale maatregelen die de geest van het WTO-verdrag tegenspreken dreigt het multilateraal vrijhandelssysteem te ondermijnen.

Indien de EU zelf geconfronteerd wordt met unilaterale acties van andere WTO-leden die economische schade berokkenen aan Europa, dient de EU vanzelfsprekend haar eigen belangen te vrijwaren. Eventuele tegenmaatregelen die in dit kader getroffen worden, dienen echter op zo'n manier tot stand te komen dat er enerzijds rekening gehouden wordt met de economische belangen van de EU, en anderzijds de lasten van deze maatregelen evenredig gespreid worden over de verschillende lidstaten heen. Zo hebben de tarieven op staal en aluminium die éénzijdig door de Verenigde Staten werden opgelegd op basis van de *safeguard clause* van de WTO als gevolg gehad dat diamant op de lijst van producten onderworpen aan tegenmaatregelen van de Europese Unie, is terechtgekomen. Het AWDC is van mening dat het Belgische economische weefsel hierbij disproportioneel werd gevisieerd. Daarenboven was dit, gezien het Europese handelssurplus ten aanzien van de VS, strategisch gezien zonder meer een verkeerde keuze.

De gevolgen van een meer protectionistische en gesloten wereldeconomie zullen voor onze sector uitgesproken negatief zijn, gezien de Antwerpse diamantsector sterk afhankelijk is van vrijhandel om de kritische massa aan diamant in Antwerpen te behouden. De diamantsector ondervindt op dit moment echter reeds de gevolgen van recent genomen protectionistische maatregelen. Zo werd dit jaar het Indiase invoertarief op geslepen diamant twee keer verhoogd, namelijk van 2,5% naar 5% in februari 2018 en vervolgens naar 7,5% in september 2018.

Gezien diamant maar liefst 70% van de Belgische export naar India vertegenwoordigt, zijn de gevolgen voor de Belgische economie desastreus, met een bijkomende potentieel verlies van 75 miljoen USD aan export van geslepen diamant.

6.2 VRIJHANDELSAKKOORDEN

Door het uitblijven van progressie in de Doharonde van de WTO dient de EU te blijven inzetten op de bilaterale handelsagenda en een voorvechter te blijven van een liberale handelsorde. De EU moet daarom het op regels gebaseerde internationale handelssysteem ondersteunen en over ambitieuze vrijhandelsakkoorden blijven onderhandelen om de handelsstromen te faciliteren en de toegang tot derde markten te verbeteren, ook inzake grondstoffen.

De focus van het handelsbeleid dient verbreed te worden van enkel verlagingen van invoertarieven, naar ook de afbouw van niet-tarifaire handelsbelemmeringen. Bij het afsluiten van handelsverdragen dient er gekeken te worden naar markten die een sterke economische groei kennen en waar de grootste *quick wins* voor de Europese export bereikt kunnen worden. De diamantsector denkt hierbij aan de Mercosur-regio, India en het Midden-Oosten.

Daarnaast is het bestaande kader rond oorsprongsregels fundamenteel aan herziening toe. Momenteel kunnen cruciale sectoren, zoals ook de diamantsector, niet profiteren van preferentiële tarieven die onderhandeld worden binnen vrijhandelsakkoorden omwille van het huidige kader rond oorsprongsregels. Gezien de Europese economie volop evolueert van een maakeconomie naar een diensteneconomie dient er op Europees niveau een politieke en fundamentele discussie op gang getrokken te worden over de noodzaak aan herzieningen van het bestaande kader rond *Rules of Origin*.

6.3 SANCTIES

AWDC is van mening dat economische sancties niet wenselijk zijn en het uiteindelijke doel voorbijschieten. Academische studies¹² bewijzen bovendien dat de doeltreffendheid van economische sancties laag tot onbestaande is. Daarnaast zorgen sancties, gemotiveerd door politieke beweegredenen, er vaak voor dat sterke handelsrelaties binnen de private sector onomkeerbaar afgebroken worden. Zeker in het geval van de diamantsector hebben Europese sancties vaak het gevolg dat de eigen Europese industrie getroffen wordt, in plaats van de economie in het derde land waartegen de sancties genomen worden. Deze partijen zullen de export van hun diamant namelijk makkelijk(er) naar andere landen kunnen verplaatsen, terwijl de Antwerpse diamantsector significante volumes aan diamant misloopt.

¹ Pape, *Why Economic Sanctions do not Work*, MIT Press (1997),

² Early, *Explaining Why Economic Sanctions Fail*, Stanford University Press (2015)

6.4 BREXIT

Eenmaal het Verenigd Koninkrijk (VK) de Europese Eenheidsmarkt verlaat, zullen er hoogstwaarschijnlijk opnieuw douanecontroles ingevoerd worden. Het is daarom van cruciaal belang dat de douanecontroles zo efficiënt mogelijk verlopen om zo weinig mogelijk disruptie te veroorzaken binnen de handelsstromen tussen het Verenigd Koninkrijk en de EU. Omwille van die reden moeten de EU en het VK ernaar streven om een verregaande douanesamenwerking op poten te zetten en vereenvoudigde douaneprocedures uit te werken waarbij de handel tussen de EU en het VK zo vlot mogelijk kan blijven verlopen.

In het geval van de diamantsector zijn er enkele grote mijnbedrijven gevestigd in Londen, die hun goederen inklaren in het Verenigd Koninkrijk alvorens deze in het vrije verkeer te brengen en naar de Antwerpse ruwmarkt te versturen. Er bestaat een significant risico dat in afwezigheid van een omvattend handelsakkoord met het Verenigd Koninkrijk deze bedrijven hun goederen rechtstreeks naar India ter verwerking zullen sturen. In 2017 verkochten zij samen in Antwerpen diamant ter waarde van 1 miljard euro. Antwerpen loopt met andere woorden mogelijk een goederenstroom ter waarde van 1 miljard euro mis. De Antwerpse diamantsector heeft dus alle belang bij een zo soepel mogelijke handelsrelatie tussen het Verenigd Koninkrijk en de Europese Unie.

7. ANTIWITWASBELEID

7.1 INCIDENTENREGISTERS

AWDC bekijkt al enige tijd hoe het gebruik van incidentenregisters het beste in Belgische wetgeving kan worden verankerd. Het opstellen van incidentenregisters is een van de preventieve maatregelen die AWDC wenst te nemen om diamantbedrijven te ondersteunen bij de naleving van de antiwitwaswet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten. Via incidentenregisters wenst AWDC gegevens van organisaties, ondernemingen en/of personen te bundelen die een specifiek en ernstig risico kunnen inhouden op het vlak van witwas en/of terrorismefinanciering. De omzettingsprocedure van de vijfde Europese Anti-witwasrichtlijn is een ideaal moment om een wettelijk kader op te stellen, dat het gebruik van incidentenregisters kan regelen voor alle sectoren die onder de antiwitwaswet vallen.

7.2 INTERNATIONAAL

In 2015 werd België onderworpen aan een evaluatie van de Financial Action Task Force (FATF). Het gerelateerde Mutual Evaluation Report (MER) was streng voor het Belgische wetgevende kader dat de diamantsector reguleert. Samen met de overheid heeft AWDC de afgelopen drie jaar de nodige initiatieven genomen om dit wetgevend kader verder te versterken. Zo werden de aanbevelingen van de FATF opgenomen in het *Koninklijk Besluit houdende maatregelen betreffende het toezicht op de diamantsector*. Daarnaast is er een sectorspecifieke risicoanalyse door de overheid en privésector opgesteld, die op objectieve wijze de risico's gelinkt aan de diamanthandel weergeeft en oplist welke maatregelen er voor handen zijn om deze risico's te mitigeren.

Ook de verhoogde effectiviteit van het toezicht op de diamantsector kan worden aangetoond, via onder andere de volgende maatregelen:

- Het bestaan van Diamond Office dat zeer effectief werkt als tool in de strijd tegen witwas;
- Het stijgende aantal meldingen van verdachte transacties binnen de diamantsector, die overigens ook inhoudelijk zeer relevant zijn aangezien een groot aantal meldingen wordt overgemaakt aan het parket;
- Het sterk toegenomen aantal AML-controles door inspecteurs van de FOD Economie in de sector, wat geleid heeft tot meer boetes en meldingen aan de CFI;

In 2019 zal België opnieuw onderworpen worden aan een evaluatie van de FATF. AWDC drukt daarom haar uitdrukkelijke wens uit om de geleverde inspanningen gereflecteerd te zien in het nieuwe FATF evaluatierapport, en hoopt daarom dat de bevoegde overheidsdiensten de nodige aandacht aan de diamantsector zullen schenken tijdens de evaluatie door de FATF. Dit zal een broodnodige stap zijn om de toegang van Antwerpse diamanthandelaars tot financiële diensten te bevorderen, en de Antwerpse diamantsector weer competitiever te maken ten aanzien van haar internationale concurrenten.

8. DUURZAAMHEID

Binnen de diamantsector ijvert het AWDC om duurzame oplossingen te vinden voor risico's binnen de diamantwaardeketen die gelinkt zijn met mensenrechten, arbeidsrechten, anti-corruptie, witwasproblematieken en milieu.

Zo steekt het AWDC binnen de WDC mee haar schouders onder de uitbreiding van het *System of Warranties*, een systeem dat garanties biedt rond mensenrechten, arbeidsrechten, anti-corruptie en antiwitwas doorheen de diamant- en juwelenwaardeketen. Ook is het AWDC een drijvende kracht om de *Due Diligence Guidelines* van de OESO te implementeren binnen het certificatiemechanisme van de *RJC Code of Practices*. Het is essentieel dat de overheid de nodige tools blijft aanreiken aan bedrijven opdat zij hun verantwoordelijkheid zelf kunnen opnemen. Een regelgevend kader zou in deze contraproductief zijn. Bedrijven moeten zelf hun verantwoordelijkheid kunnen nemen in plaats van geconfronteerd te worden met opgelegde wetgeving.

Ook op nationaal niveau ontwikkelt het AWDC een preventief beleid voor de sector. Zo werkte het AWDC actief mee aan de studie die de Vlaamse overheid liet uitvoeren om de risicoprofielen van haar strategische sectoren in kaart te brengen. Het AWDC stelt echter vast dat kleine zelfstandigen en KMO's geen toegang hebben tot financiële middelen en mankracht om enerzijds zelf de risico's binnen hun waardeketen in kaart te brengen en anderzijds duurzame oplossingen te implementeren. Het AWDC is daarom sterk vragende partij voor een meer ondersteunend en proactief beleid op nationaal vlak en is te allen tijde bereid om hierrond in samenwerking met de overheid een strategie te ontwikkelen.

Ook zijn we vragende partij om meer middelen vrij te maken om de implementatie van het Nationaal Actieplan Ondernemingen en Mensenrechten in de praktijk om te zetten. Hoewel de ondernemerswereld actief in deze wil meewerken, wordt het vandaag zelfs niet als strategische partner erkend, terwijl er daar net voldoende kennis

en mankracht beschikbaar is. Het AWDC ijvert daarom voor meer coherentie, meer overlegmomenten en een betere informatie-uitwisseling tussen de bedrijven en de overheid om de duurzaamheidsagenda mee te bepalen.

De diamantsector is sterk internationaal verankerd en het AWDC investeert in verschillende duurzaamheidsprojecten in (Afrikaanse) diamant producerende landen. Zo onderzoeken we momenteel de mogelijkheid om een project in Guinee op te starten waarbij het formaliseren en certifiëren van kleinschalige artisanale diamantontginning centraal staat en waar de inkomsten effectief ten goede komen aan de lokale gemeenschap. Het AWDC blijft zo investeren om een doorgedreven ethiek binnen de globale diamantwaardeketen te implementeren. We hopen dat de overheid onze projecten mee kan bijstaan om opleidingsmogelijkheden en capaciteitsopbouw te genereren en zodoende mee de *Aid for Trade*-strategie van de WTO te ondersteunen.

9. CONSUMENTENBESCHERMING

Consumenten hebben het recht om zelf te beslissen over hun aankoop van natuurlijke of synthetische diamant. Ze moeten die keuze zelfstandig en bewust maken, in alle transparantie. Diamantheandelaars en juweliers die diamantjuwelen verkopen moeten dan ook duidelijk aangeven welke diamanten zij verkopen. Bij gebrek aan een solide wetgevend kader inzake de differentiatie tussen natuurlijke diamant en synthetische diamant, maken een aantal juweliers gebruik van dit wetgevend vacuüm door de aard van hun goederen niet duidelijk te communiceren aan de consument.

De waarde van diamant wordt grotendeels bepaald door het feit dat deze zeldzaam is gezien hij gevormd wordt door een geologisch proces dat miljarden jaren in beslag neemt. Synthetische diamanten kunnen echter “aan de lopende band” geproduceerd worden. Wanneer de eindconsument niet geïnformeerd wordt over de aard van het product dat hij aankoopt, schaadt dit het vertrouwen van de consument in het product, en bedreigt dit fundamenteel het businessmodel binnen de waardeketen van natuurlijke diamant.

Op B2B-niveau werd zulk kader overigens reeds uitgewerkt via een aanpassing van het *koninklijk besluit houdende maatregelen betreffende het toezicht op de diamantsector*. Eenzelfde logica zou via nationale en internationale wetgeving toegepast moeten worden op B2C-transacties. Voor AWDC is het daarom van cruciaal belang dat er nieuwe Europese wetgeving komt die verplichte richtsnoeren bepaalt omtrent de vermelding van de aard van diamanten (natuurlijk of synthetisch), gebaseerd op de ISO-norm 18323 (CEN/TC 410 in Europees verband).

10. INNOVATIE

Ook binnen de diamantsector is stilstaan achteruitgaan. Het AWDC investeert daarom constant in duurzame innovaties die de toekomst van de diamantsector in Antwerpen waarborgen.

Die innovaties zorgen er tevens voor dat Antwerpen concurrentieel kan blijven ten opzichte van andere diamanthandelscentra. Het blijven zoeken naar nieuwe technologische en digitale toepassingen kost veel tijd, moeite en geld. Wij vragen daarom dat België innovatie blijft stimuleren op verschillende vlakken, bijvoorbeeld via fiscale maatregelen en subsidies. Zo zouden de bestaande steunmaatregelen voor innovatie, zoals de

investeringsaftrek voor bepaalde O&O-investeringen en de aftrek voor netto-innovatie inkomsten, ook meer gericht moeten worden naar KMO's, zodat innovatie ook op kleine schaal kan worden ondersteund.

Daarnaast is het belangrijk dat onze patenten ook internationaal beschermd blijven. Het AWDC vraagt dat de Belgische overheid de bevoegde Europese instellingen blijft aansporen om de bestaande wetgeving te updaten. Enkel zo kunnen we goedkope reproducties van technologie op een duurzame wijze tegengaan en Belgische innovaties beschermen.

Het AWDC merkt echter ook op dat bepaalde technologische toepassingen, digitale applicaties en nieuwe productinnovaties een zware disruptieve werking op onze manier van werken kunnen hebben. Het wendbaar, maar vooral weerbaar maken van onze economie is daarom van uitermate groot belang. De overheid moet hierin haar verantwoordelijk opnemen en incentives uitwerken om disruptieve innovatie, indien dit nodig is, te kunnen reguleren.

11. VEILIGHEID

Hoewel de diamantsector voor zijn nationale en internationale handel een toegankelijk en open imago nodig heeft, zijn de nodige beveiligingsmaatregelen essentieel om zowel de personen, de goederen, de informatie en de reputatie te beschermen tegen criminele en terroristische dreigingen.

Informatie-uitwisseling is van essentieel belang. AWDC pleit dan ook voor een structurele en duurzame uitbreiding van het overleg met de diverse federale overheden, en meer specifiek met de Federale Overheidsdiensten Binnenlandse Zaken, Justitie, Defensie en Economie. Een meer gestructureerd overleg en real time informatie-uitwisseling via de uitwerking van een formeel protocol met de overheid is hierbij wenselijk.

Naast de inzet van de politie spelen de militairen een zeer belangrijke rol om de diamantwijk en zijn gemeenschappen preventief en reactief te beschermen tegen de terroristische dreiging. AWDC pleit ervoor om de huidige inplanting en inzet van de militairen in en rond de diamantwijk structureel aan te houden, en niet te verplaatsen, af te bouwen of te stoppen. Als alternatief kan overwogen worden om de militairen te vervangen door agenten van de Federale Politie.

De gebouwen en kantoren, inclusief AWDC, investeren jaarlijks miljoenen euro's om de veiligheid te garanderen. Gezien deze investeringen rechtstreeks te maken hebben met de aard van het product en het criminele en terroristische dreigingsbeeld, pleit AWDC voor een fiscale aftrek voor deze beveiligingsmaatregelen.